

FINLANDS SENATS
LIVSMEDELSEXPEDITION

HELSINGFORS

Cirkulär N:o 6.

Till Länskommittéerna och Livsmedels-
nämnderna.

Smör &
mjölk

Enär den allt mera tilltagande spekulationen med ladugårdsprodukter särskilt smör, lett därhän, att sådana i ytterst ringa mängd tillförts den allmänna konsumtionen och då de i smyghandeln rådande höga prisen i allt högre grad lockat boskapsägarna att övergiva mejerierna och på så sätt bragt mejerierna och de boskapsägare, vilka velat följa gällande maximipris och bestämmelser, i en synnerligen svår ställning, ja ända därhän, att en del mejerier redan nödgats inställa sin verksamhet, har Senaten den 3 innevarande juli beslutit att för avlägsnande av förenämnda missförhållande stadfästa synnerligen vittgående bestämmelser angående regleringen av handeln med och förbrukningen av mjölk och smör i landet.

Syftemålet med det av Senaten utfärdade beslutet är att till den allmänna konsumtionen bringa alla de mjölkhushållningsprodukter som boskapsägarna icke behöva i sin egen hushållning eller vilka de icke få med livsmedelsnämndens begivande avyttra åt hemortens boskapslösa befolkning. Envar boskapsägare är fördenskull skyldig att leverera överskottet antingen till mejerierna eller konsumtionscentra. Önskar han åter ej göra någotdera, är han skyldig försälja allt smör som han hemma bereder till ombud som av livsmedelsnämnden bestämmes. Minsta kvantitet smör som skall till livsmedelsnämndens ombud avlevereras utgör 1 kilogram per ko och månad. Livsmedelsnämnden kan likväl härvidlag efter prövning göra undantag och minska den kvantitet som skall levereras på sätt som uti 6 § av Senatens beslut närmare angives.

Det hopsamlade smöret överlämnas enligt Senatens beslut till Statens Smörkontrollanstalt som ombesörjer smörets fördelning bland landets konsumtionscentra.

Enligt förordningens 7 § kan den lokala livsmedelsnämnden meddela tillstånd till försäljning av mjölk och smör från mejerier och i boskapsägares hem åt å orten bosatta namngivna personer på av Senatens Livsmedelsexpedition godkända grunder. Denna gång har Senaten funnit gott att tillsvidare förordna om utdelning av 100 gramm smör i veckan per person, vilken bestämmelse redan tidigare varit i kraft, samt

$\frac{1}{2}$ liter oskummad mjölk per person om dagen. Livsmedelsexpeditionen hoppas, att jämväl boskapsägarna i sin egen hushållning så vitt möjligt iakttaga ovannämnda kvantiteter.

Såsom av beslutet framgår, åligger det livsmedelsnämnd på landsbygden eller å sådan ort där boskapskötsel bedrivs, att övervaka mjölk- och smörproduktionen ävensom handeln med dessa varor. På det att livsmedelsnämnden verksamt måtte övervaka att förordningen följes, bör i varje kommun tillsättas en *inspektör* ävensom *ombud*, vilka åligger att insamla lantsmör.

Inspektören åligger

1) föra förteckning över i kommunen varande boskapsägare och antalet av dem ägande kor;

2) föra bok däröver, huru boskapsägaren använder sina mjölkhushållningsprodukter samt huru mycket han därav levererar för allmän konsumtion. Över de boskapsägare, vilka ålagts skyldighet att leverera lantsmör, äger inspektören åt livsmedelsnämndens ombud avgiva förteckning, innehållande uppgift på antalet av deras kor ävensom smörleveransskyldighet;

3) månatligen insända, senast före den 10 i varje månad, utdrag ur förteckningar och böcker för den föregående månaden till länets Livsmedelskommitté, som äger insända sammandrag av nämnda förteckningar till Livsmedelsexpeditionen senast innan den 20 i varje månad;

4) övervaka, att boskapsägare, andelslag, mejeriinnehavare och livsmedelsnämndens ombud följa de i förordningen meddelade föreskrifterna.

Till inspektör bör utses allmän aktning åtnjutande karaktärsfast person, som verkligen åstundar och efter bästa förmåga vill ordna produktionen av och handeln med mjölkhushållningsprodukter på sätt som uti förordningen förutsättes. Av inspektörens avlöning erlägger staten hälften, kommun andra hälften.

Ombudet åligger

1) med stöd av den förteckning, han av inspektören erhåller, varje vecka eller minst en gång i månaden insamla lantsmör å de platser som av livsmedelsnämnden anvisas;

2) leverera smöret till bestämd smöraffär;

3) erlägga betalning åt smörberedaren;

4) föra bok över de hopsamlade och avsända smörmängderna samt kassabok över använda penningemedel;

5) ombestyra månatligen utdrag ur böckerna till den smöraffär, till vilken smöret levereras;

6) Då allt lantsmör enligt förordningen skall avyttras åt livsmedelsnämndens ombud, åligger det ombudet att övervaka att förordningen i detta hänseende efterföljes och äger han anmäla brott mot densamma till allmänna åklagaren;

7) Ombud får i ersättning för smörets hopsamlande, kärl, frakt m. m. utgifter enligt livsmedelsnämndens prövning och träffad överenskommelse tillgodoräkna sig från 50 penni till 1 mark per kilogram. Vid bestämmandet av sagda ersättning bör livsmedelsnämnden taga i betraktande transportvägens längd o. a. på saken inverkan omständigheter. För den sålunda överenskomna ersättningen bör smöret jämväl frambefordras till avsändningsstationen. Järnvägsfrakt ävensom ombudets arvode erlägges av den smöraffär som emottager varan.

Till ombud bör utses driftig, pålitlig, laglydig person, åt vilken livsmedelsnämnden kan anförtro större penningebelopp och som ej missbrukar sin ställning genom spekulation med smör och andra livsmedel.

De för uppköpet av lantsmör erforderliga penningemedlen levereras till livsmedelsnämnden förskottsvis av den smöraffär, för vilkens räkning smör uppköpes. För den skull är det nödvändigt, att livsmedelsnämnderna snarast möjligt meddela vederbörande smöraffär, ungefär huru mycket medel erfordras för uppköp av lantsmör under den första månaden. Livsmedelsnämnden ansvarar för åt ombudsmännen anförtrodda medel.

Nödiga bokföringsböcker anskaffas av livsmedelsnämnden; förteckningar tillhandahåller Livsmedelsexpeditionen.

Livsmedelsnämnden åligger att om val av såväl inspektör som ombud göra anmälan till länets Livsmedelskommitté. Ombudens adresser böra dessutom meddelas vederbörande smöraffär.

Enligt förordningen övervakar den lokala livsmedelsnämnden inspektörens och ombudens verksamhet, men kan densamma kontrolleras jämväl av person som därtill förordnas av Senatens Livsmedelsexpedition eller Länskommitté. Observerar sådan reseinspektör att inspektör eller ombud icke är vuxen sin uppgift eller missbrukar sin ställning, är livsmedelsnämnden skyldig att på reseinspektörens anfordran avskeda sådan inspektör eller ombud och i stället utse annan person.

Smör levereras länsvis tills vidare till följande affärer eller till dess smöraffärerna hinna inrätta flere smöremottagningsplatser:

Nylands läns kommuner sända sitt smör till Smörexportandelslaget Valio m. b. t. i Helsingfors.

Livsmedelsnämnderna i Tavastehus läns norra valdistrikt sända sitt smör till Herr Tuom. Laurells smöraffär i Vasa.

Livsmedelnämnderna i Tavastehus läns södra valdistrikt sänder sitt smör till smörexportandelslaget Valio m. b. t. i Helsingfors.

Livsmedelsnämnderna i S:t Michels län sända sitt smör till Herr J. Emil Romans smöraffär (f. d. Linderborgs & C:o) i Vasa.

Livsmedelsnämnderna i Vasa läns svenska socknar sända sitt smör till Smörexportlaget Enigheten i Gamlakarleby.

Åbo—Björneborgs läns södra socknar ävensom Ålands län sända sitt smör till Smörexportandelslaget Valio m. b. t. i Åbo.

Vasa läns finska socknar till Smörexportandelslaget Valio m. b. t. i Vasa;

Uleåborgs län, förutom Kajana och omnejd, till Smörexportandelslaget Valio m. b. t. i Vasa;

Kuopio läns västra socknar till Smörexportandelslaget Valio m. b. t. i Helsingfors;

Kuopio läns östra socknar till Smörexportandelslaget Valio m. b. t. i Viborg;

Viborgs län till Smörexportandelslaget Valio m. b. t. i Viborg;

Åbo-Björneborgs läns norra socknar till Smörexportandelslaget Valio m. b. t. i Helsingfors samt

Kajana härad av Uleåborgs län till Smörexportandelslaget Valio m. b. t. i Helsingfors.

Livsmedelsnämnderna uppmanas att ofördröjligen i frågor rörande anskaffandet av lantsmör ställa sig i förbindelse med vederbörande smöraffär samt ordna saken så, att leverans av smör omedelbart efter det lagen trätt i kraft kan vidtaga.

Vid bringandet i verkställighet av denna nya av Finlands Senats utfärdade förordning böra Länskommittéerna och livsmedelsnämnderna betänka, att konsumtionscentras liksom och hela landets förseende med livsmedel under nästa förbrukningsperiod till stor del, måhända till största delen, beror på huru produktionen av och handeln med mjölkhus-hållningsprodukter organiseras. Situationen är synnerligen allvarlig och Senatens Livsmedelsexpedition hoppas, att Länskommittéerna och livsmedelsnämnderna skola inse sakens vikt och handla därefter. Situationen kan räddas endast genom vittgående åtgärder.

H. G. Paloheimo.

Santeri Salomaa.